

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V BRNĚ

Váš dopis čj.: MZi-OZPSU/14070/2023/JK
MZi-OZPSU/14070/2023-2
Ze dne / doručeno dne: 28. 6. /29. 6. 2023
Naše čj.: NPU-371/56484/2023
Vyřizuje: Mgr. Tomáš Sedláček/153
Spisový znak: 820.1

Městský úřad Židlochovice
Odbor životního prostředí a stavební úřad
Ing. Jakub Kratochvíl
Masarykova 100
667 01 Židlochovice

Brno 10. 7. 2023

Kulturní památka ÚSKP 24767/7-918 - Benediktinský klášter
okres Brno-venkov, Jihomoravský kraj, Benediktinský klášter s kostelem sv. Petra a Pavla,
č. p. 1, p. č. 2015, 2019, 2026 a 2006 v k. ú. Rajhrad.
Obnova prelatury benediktinského kláštera Rajhrad pro vzdělávací instituci mezinárodní akademie sv. Benedikta z Nursie.

Písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče k žádosti podle § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Předmět žádosti:

Vzdělávací instituce Rajhrad mezinárodní akademie sv. Benedikta z Nursie pro umělecké vzdělávání.

Příloha žádosti:

Předloženou PD s názvem „Vzdělávací instituce Rajhrad mezinárodní akademie sv. Benedikta z Nursie pro umělecké vzdělávání“ zpracovali: Generální projektant PEER COLLECTIVE s.r.o. Masarykova 32, Brno, Autorizace: Ing. arch. Daniel Struhařík, číslo autorizace: 04875, Stavební část: Ing. Karel Leupold, Statika: Ing. Milan Ryšavý, Vytápění, VZT: Ing. Zdeněk Němec, Elektroinstalace: Lubomír Klíma, v červnu roku 2023.

Popis zamýšlených prací:

Z přiložené projektové dokumentace vyjímáme následující informace:

Jedná se o rekonstrukci objektu prelatury v benediktinském klášteře Rajhrad pro účely tvůrčího vzdělávání v oblasti umění, restaurování významných památek, kulturně historického dědictví včetně památek písemných. Veškeré navrhované dispoziční úpravy vycházejí z potřeb realizace záměru. Jedná se o stavební úpravy a změnu v užívání části 1NP a minimální část 2NP. Vzniknou dvě místnosti, Atelier kreativní edukace, třikrát místnost Workshop space, technická místnost s WC, Konferenční sál, WC pro muže a WC pro imobilní, který je spojený s WC pro ženy, dále dvě místnosti se zázemím pro lektory.

Rekonstrukce objektu prelatury v benediktinském klášteře Rajhrad pro účely tvůrčího vzdělávání v oblasti umění, restaurování významných památek, kulturně historického dědictví včetně památek písemných. Zvyšování vizuální inteligence a komunikace v digitální sféře 21. století. Digitalizace

evropských kulturních fondů prostřednictvím fotografie, 3D skenování a vytvářením prostorových kopií.

Bude provedena kompletní oprava omítek. Záchrana dochované profilace a výměna okenních prvků na východní, severní a západní straně fasády. Výměna oken a dveří – původní okna a dveře budou vyměněna za nová – repliky stávajících výplní a kování. Před zahájením výroby bude zhotoven prototyp, na kterém bude prověřeno a odsouhlaseno tvarové, rozměrové a barevné provedení, viz VÝPIS STAVEBNÍCH PRVKŮ.

Stávající podlahy v interiéru budou odstraněny, včetně podkladních vrstev. Nové skladby podlah navrženy dle účelu místnosti, viz SKLADBY KONSTRUKCÍ.

Rekonstrukce vnitřních omítek – v nově řešených místnostech bude provedena kompletní renovace vnitřních omítek. Vzhledem k velkým světlym výškám bude nutné stavět pomocné lešení pro všechny práce. Odvětrání po obvodu venkovní strany stavby – po obvodu východní, severní a západní fasády bude provedeno obkopání stávajících zdí, bude vložena deska pro vytvoření provětrávané mezery se systémem výdechových a nádechových otvorů. Kolem objektu bude vytvořen nový okapový chodník z kamenných žulových kostek ukládaných do betonového lože. Bude provedena dodatečná injektážní clona.

Stávající dubové schodiště z 1NP do 2NP je prošlapáno, bude provedena kompletní repase, včetně doplnění dřevěného madla po celém schodišti. Chodba v 2NP – stávající shnilé stropní trámy nahrazeny novými – kompletní rekonstrukce stropu včetně omítky. Stávající střešní krytina nahrazena novou, osazeny nové obloukové vikýře (volská oka, která budou obnovena dle dobových fotografií).

Větrání objektu bude přirozené okny. V místnostech bez oken a v hygienických místnostech bude větrání nucené. Vytápění řešené části objektu bude zajištěno pomocí kotle na tuhá paliva o výkonu do 50kW s teplovodním rozvodem a deskovými radiátory, v umývárkách navrženy topné žebříky, na chodbě 1.12 a v ateliéru 1.03 řešeno pomocí podlahového vytápění. Jako doplňkový zdroj navržena v místnosti 1.07 Konferenční sál - litinová krbová kamna o výkonu do 7kW. Rozměr 727x670x597mm. Denní osvětlení bude zajištěno okny, umělé osvětlení prostřednictvím stropních svítidel.

Dešťové vody z východní části střechy svedeny do stávající dešťové kanalizace. Pod místností 1.13 WC IMOBILNÍ+ŽENY se nachází stávající nádrž na užitkovou vodu o rozměru 2,6x1,85m, hloubka 2,7m. V nádrži bude provedena hydroizolace a bude do ní svedena dešťová voda z přilehlého dešťového svodu. Nově bude osazena filtrační šachta s bezpečnostním přepadem, ve které bude možno zastavit nátok do nádrže. Stávající dešťová kanalizace bude z důvodu napojení nádrže přeložena o cca 30cm níže, aby byl proveden bezpečnostní přepad. Délka přeložky 20metrů. Viz výkres D. 17. Dešťové vody ze západní a severní světové strany v současné chvíli svedeny na terén v blízkosti objektu. Je plánováno vybudovat dva štěrkové vsaky na pozemku p.č. 2019 a jeden vsak na pozemku p.č. 2006. První vsakovací objekt o velikosti 1,0x10,0x1,0m odvádí dešťové vody z jižní části západní střechy. Druhý vsakovací objekt o velikosti 1,5x12,0x1,0m odvádí dešťové vody ze severní části západní střechy. Třetí vsakovací objekt o velikosti 1,0x4,0x1,0m odvádí dešťové vody ze severní části střechy.

Bourací práce tvoří vybourání podlah, včetně podkladních vrstev. Dále vybourání vyznačených příček a vybourání otvorů. Rovněž budou vybourány veškeré vyznačené výplně otvorů, které nejsou určeny k restaurátorské či stavební repasi. Ve všech místnostech bude provedeno kompletní otlučení a

očištění stávajících vnitřních zdí včetně vyškrábání spár. Dále budou provedeny bourací práce na stávající stropní konstrukci v chodbě v 2NP, bude provedeno kompletní rozebrání stávajícího shnilého stropu. Rovněž budou provedeny prostupy konstrukcemi pro rozvody profesí dle jejich požadavků. V 1.NP budou provedeny prostupy a svislé drážky ve stěnách pro odvětrávací systém podlah a z exteriéru pro odvětrání soklové části.

V prostoru krovu bude provedena výměna poškozených částí. Narušené části krovu budou opraveny, očištěny a natřeny ochranným nátěrem proti hnilobě, plísním a škůdcům. Celá střešní krytina z keramických tašek bobrovek bude demontována včetně laťování, střešních výlezů, klempířských výrobků a demontáže bleskosvodů. Při provádění bouracích prací budou všechny zachovávané a následně repasované konstrukce a výplně otvorů řádně zakryty a chráněny. Všechny popsané bourací práce budou provedeny na místech a v rozsahu definovaném výkresy bouracích prací.

Zemní práce tvoří snížení hliněného podloží podlah v 1.NP na úroveň pod novou konstrukci podlah. Budou provedeny výkopy pro kanály. Základy jsou navrženy v místnosti 1.03 pod těžký nábytek (trezory). Dále pod akustické dělicí stěny u WC muži a u zázemí pro lektory. Základy provedeny z prostého betonu C20/25.

Nosné konstrukce jsou stávající. Tvoří je podélné a příčné zdi z plných cihel s cihelnými klenbami různých tvarů a rozměrů, případně ztužených klenebnými pasy. Není navržen zásadní zásah do nosných konstrukcí. Nosné konstrukce vykazují trhliny, jak ve stěnách, tak i v klenbách. Dle návrhu konstrukční části musí být provedena sanace těchto poruch. Akustické dělicí stěny z cihelných bloků tloušťky 25 a 30cm, vyzděny na maltu M10. Pod stěny vložena hydroizolace z asfaltových pasů. Překlad nosný systémový výšky 238mm, ukládaný do maltového lože. Nad novými otvory budou osazeny překlady z ocelových válcovaných tyčí, uložených min 150mm na betonových podkladcích. Zdivo nad nimi bude řádně vyklínováno a překlady orabíčovány. Bude provedena kompletní oprava stropu v chodbě v 2NP. Stávající shnilé stropní trámy nahrazeny novými. Povalové stropy, trojstranně hraněné, viz skladba S9.

Nové dělicí příčky z pórobetonových tvárnic, tloušťky 125mm, vyzdívané na tenkovrstvou zdící maltu. Dozdění parapetů z pórobetonových tvárnic tloušťky 150mm. Dozdívky ostění jsou navrženy z cihel plných CP P15 na MVC 5,0.

Krov a střecha:

Vážně poškozené či napadené prvky krovu budou vyměněny. Méně poškozené či napadené prvky budou ošetřeny a sanovány. Orientační výpis těchto prvků je ve specifikaci. Skutečný rozsah bude určen po odstranění krytiny a laťování. Veškeré stávající a nové řezivo bude očištěno a řádně ošetřeno fungicidním nátěrem proti hnilobě, plísním a škůdcům. Provede se nové laťování a montáž nové střešní krytiny. Navržena je krytina dle stávající, keramická taška bobrovka, kladená na sucho v šupinovém krytí, dle předpisů výrobce. Krytina bude dodána včetně všech potřebných doplňků a tvarovek, pro její řádné provedení a fungování. Hřebenáče a tašky na zdech budou uloženy do malty. Součástí provedení střechy je i dodávka a montáž klempířských výrobků z Cu plechu. Budou provedeny sněhové zábrany z protisněhových mříží a vzpěr ve dvou řadách z pozinkované oceli s povrchovou úpravou, barva cihlově červená. Celková výška 20cm. Vzpěry osazeny na každé druhé tašce osově po 36cm. Na střeše budou provedeny obloukové vikýře, dle dochovaných fotografií. Dva stávající vikýře budou rozebrány a provedeny v menším rozměru. Konstrukci průčelního oblouku tohoto vikýře je nutné navrhnout a provést podle konstrukčních zásad a předpisů. Šířka vikýře musí být 5krát větší než výška čela, viz výkres D22. Na střeše budou dále osazeny nové výklopné střešní výlezy 60x60cm. A na mansardové věži budou vikýře z měděného plechu o šířce 90cm a výšce 70cm, v obdobném provedení jako vikýře na protějším objektu fary.

Komíny:

V řešené části objektu se nachází tři stávající průlezné komíny. Všechny komíny budou prohlédnuty až nad střechou. Bude provedeno vyvločkování pomocí nerezových trub, pro vedení odkouření kotle, kamen, odvětrání kanalizace, podlah a VZT. Poškozené části se opraví včetně vápenné omítky. Bude provedena obnova komínové hlavy.

Podlahy:

tvoří souvrství navržené s ohledem na účel místností s respektováním požadavků památkové péče. Pochozí vrstvy tvoří v hlavních místnostech dřevěná palubová podlaha z opalovaných, kartáčovaných, modřínových fošen. Na chodbě podlaha tvořena velkoformátovou dlažbou z umělého kamene (v obdobném provedení jako dlažba v jižní chodbě). V hygienických místnostech je navržena keramická dlažba bílé barvy o rozměru 60/40cm. V technické místnosti a ateliéru 1.03 je podlaha betonová se vsypem. Podlaha v chodbě 1.12 a v ateliéru 1.03 s podlahovým vytápěním. V konstrukčních vrstvách těchto podlah navrženo odvětrání pomocí systémové nopové tvarovky z HDPE s nasávacími otvory na fasádě a odvětráním přes komín nad střechu. Mezi nopy provedeno vybetonování a nadbetonování o 5cm, dále navržena hydroizolační folie, podlahový polystyren a nášlapná vrstva podlahy. Ostatní podlahy v části navržena suchou skladbou – konstrukce podlahy na dřevěných trámech a tepelně izolačním násypu z hutněného pěnového skla. Na části navržena podlaha mokré skladby – podkladní vrstva z tepelně izolačního násypu z hutněného pěnového skla, oddělena od původního terénu i od betonové mazaniny geotextílií, betonová vyztužená mazanina a dále nášlapná vrstva podlahy. Před provedením podlah budou provedeny veškeré rozvody profesních médií.

Schodiště:

do 2NP bude kompletně repasováno – rozebrání, očištění, zbroušení, natření a opětovné sestavení. Vlivem dorovnání podlahy v chodbě bude první schod zrušen. Bude provedeno rozebrání stávající dlažby na mezipodestách, jedna mezipodesta bude vytvořena z původní nepoškozené dlažby. Druhá mezipodesta a hlavní podesta v 2NP bude provedena z repliky stávající mramorové dlažby pokládané do betonu. Po celém schodišti budou doplněna nová dřevěná madla. Stávající kované barokní mřížové dveře budou přesunuty na mezipodestu, kde bylo její původní umístění. Bude provedena jejich kompletní zámečnická repase, která bude prováděna restaurátorem s příslušnou licenci.

Izolace proti zemní vlhkosti:

je navržena u podlah 1. NP, kde se nachází podlahové vytápění, je navržena hydroizolační folie PVC tloušťky 1,5mm sloužící také jako ochrana proti radonu. Izolace se před položením dalších vrstev chrání proti poškození vhodným způsobem (např. překrytím ochrannou textilií – 300g/m² pod a nad izolací). Musí být dbáno na dokonalé vzduchotěsné provedení spojů a opracování detailů. Dále je navržena izolace pod nově vyzdívané akustické dělící stěny z cihelných bloků, tato izolace bude provedena z modifikovaných pásů. V místech se zvýšenou vlhkostí - umývárny provést hydroizolační stěrku.

Dodatečná injektážní clona:

Povrch nebo spáry zdiva v injektované zóně se uzavřou sanační maltou (alt. izol. stěrkou), aby injektážní látka nemohla unikat se zdiva při injektování. V injektované zóně zdiva se provedou injektážní vrty pomocí elektrických nebo pneumatických vrtacích kladiv o průměru 20 mm ve sklonu 15°. Poloha vrtů je co nejbližší k úrovni podlahy. Počet vrtů na 1 bm zdiva je 16 ks (v osových

vzdálenostech 120 mm). Hloubka vrtu u jednostranného vrtání je dána tím, že vrt musí končit cca 5 cm před protějším lícem stěny. U oboustranně prováděných vrtů (zdívo o tl. nad 70 cm) se délka vrtu volí cca 1/2 tloušťky zdiva. Naplnění vrtů injektážní látkou až do vpravení předepsaného množství injektážního prostředku. Po provedené injektáži je vhodné vrty ponechat otevřené, nebo je profouknout vzduchem (i teplým) pro urychlení zreagování injektážní látky. Injektážní vrty budou zakryty hydrofobní maltou.

Odvětrání soklu:

Odvětrání po obvodu venkovní strany stavby – po obvodu východní, severní a západní fasády bude provedeno obkopání stávajících zdí, bude vložena deska pro vytvoření provětrávané mezery se systémem výdechových a nádechových otvorů. Kolem objektu vytvořen nový okapový chodník z kamenných žulových kostek ukládaných do betonového lože.

Isolace zvukové a tepelné:

Do stropu v umývárkách je navržena tepelná a zvuková izolace ze skelné plsti tl. 200mm. Nové výplně otvorů budou provedeny s tepelně-technickými a zvukovými parametry dle požadavků platných norem. Část podlahy na terénu je navržena z tepelně izolačních desek ze stabilizovaného pěnového polystyrenu tloušťky 120 mm (pokládána ve dvou vrstvách, pro eliminaci tepelných mostů).

Vnější omítky:

Před zahájením prací po zpřístupnění všech partií fasády (po postavení lešení) bude doplněn restaurátorsky průzkum omítek. Před vlastním restaurováním je potřeba provést rozbor vzorků na přítomnost vodorozpustných solí, rozbor struktury historických maltovin – zrnitost a druh plniva, množství pojiva apod., dále stratigrafii povrchových vrstev na nábrusu. Na fasádě bude průzkum prováděn na 10 místech a v interiéru v každé místnosti. Materiálově, tvarově nebo strukturově nevhodné omítky budou sejmuty. Otlučení omítek cementových, vápenocementových a nesoudržných. Soklové části budou otlučeny v celém rozsahu. Před otlučení omítek bude provedeno přenesení profilace říms a ostatních plastických prvků na ploše. Předběžný odhad otlučení je 80%. Vnější omítky budou prováděny restaurátorem s příslušnou licencí. Při snímání je potřeba postupovat opatrně a počítat s možností přítomnosti fragmentů historických vrstev. Po sejmutí nevhodných omítek bude provedeno očištění ponechaných omítek. Očištění bude provedeno s ohledem na stav dochovaných omítek, může být provedeno ofukem stlačeným vzduchem, oplachem vodou apod. Čištěním bude odstraněn prach a volná, pojivem už neztmelená zrna na povrchu, dále části omítek zcela degradovaných, tvarově deformovaných apod. Nesmí dojít k plošnému snímání historických omítek, zejména prvky architektonického členění a plastické prvky musí být v maximální míře zachovány. Očištěný povrch fasády a otevřený režný povrch omítek bude plošně zpevněn organokřemičitým prostředkem, na nejvíce poškozených partiích bude aplikace opakována. Praskliny v omítkách a oddělené části od zdiva budou injektovány, dutiny vyplněny minerální injektážní směsí. Případné železné spony a jiné ponechané kovové prvky budou mechanicky očištěny a natřeny antikoročním nátěrem. Do výšky dvou metrů od terénu bude na stěnách provedena dvakrát obětovaná (kompresní) omítka. Nová vápenná jádrová omítka bude štukována vápenným štukem. Pro přípravu omítek bude použito hašené uležené vápno. V soklové části je možné použít omítku provětrávanou s malým podílem bílého cementu. Nátěr fasády bude proveden barvou vápennou. Doplnění omítek a plastických štukových prvků musí být provedeno v souladu s původním provedením. Doplněné omítky a plastické prvky by se měly složením přiblížit omítkám a štukům historickým, odpovídající musí být také zpracování povrchu a tvar. Lokální

doplnění plastických štuků je vhodné provést modelováním, souvislé chybějící části profilovaných prvků by měly být doplněny tažením pomocí šablon. Plastické dekorativní prvky jako voluty a mušle jsou provedeny modelováním, doplnění zcela chybějících je možné provést znovu modelováním, případně zaformováním dochovaného prvku, odlitím minerálního odlitku a osazením. Vzhledem k tomu, že část fasády areálu je již obnovena, je vhodné navázat na zvolenou koncepci a použít blízké materiály na vápenné bázi, při dodržení zvolené barevnosti. Počítá se ze zachováním současného vyznění objektu i jeho architektonického řešení, do konstrukcí bude zasahováno pouze v nezbytném rozsahu a vnější vzhled se nemění. Všechny zednické práce budou prováděny tradičním řemeslným postupem. Odstraněny budou jen nevhodné cementové, vápenocementové a nesoudržné omítky, případně takové, jejichž funkce je jejich stavem ohrožena.

Vnitřní omítky:

Jedná se o omítky stěn a stropů ve všech stavbou dotčených místnostech. Před zahájením prací bude v každé místnosti proveden stratigrafický průzkum omítkových vrstev, odstraněny budou pouze dožilé a poškozené omítky, vše bude probíhat pod dohledem NPÚ. Materiálově, tvarově nebo strukturově nevhodné omítky budou sejmuty. Otlučení omítek cementových, vápenocementových a nesoudržných, včetně vyškrábání spár. Předběžný odhad otlučení je 90%. Při snímání je potřeba postupovat opatrně a počítat s možností přítomnosti fragmentů historických vrstev. Po sejmutí nevhodných omítek bude provedeno očištění ponechaných omítek. Očištění bude provedeno s ohledem na stav dochovaných omítek, může být provedeno ofukem stlačeným vzduchem, oplachem vodou apod. Čištěním bude odstraněn prach a volná, pojivem už neztmelená zrna na povrchu, dále části omítek zcela degradovaných, tvarově deformovaných apod.

Do výšky dvou metrů od podlahy bude na stěnách provedena dvakrát obětovaná (kompresní) omítka. Nová vápenná jádrová omítka bude štukována vápenným štukem. Pro přípravu omítek bude použito hašené uležené vápno. Veškeré fabiony a okrasné lišty pod stropem budou obnoveny a uvedeny do původního stavu. Chybějící se doplní. Celé povrchy se sjednotí jemným vápenným štukem a opatří bílou vápennou malbou. Vzhledem k velkým světlým výškám bude nutné stavět pomocné lešení pro všechny práce.

PSV výrobky:

V rámci opravy střech budou provedeny nové klempířské výrobky z Cu plechu. Jedná se o půlkruhové žlaby, kruhové svody, lemování komínů, zdiva a prostupů, úžlabí, oplechování, střešní výlezy 600/600mm, plechové vikýře 700/900mm a sněhové zábrany. Všechny vnější a vnitřní výplně otvorů jsou uvedeny ve výkresech architektonicko-stavebního řešení (ve výpisu stavebních prvků). Výrobky budou mít požární odolnost a výbavu dle PBŘ či vyhl. č. 398/2009 Sb. v platném znění. Všechny nové výrobky budou provedeny tak, aby splňovaly požadavky norem na tepelně technické a zvukové vlastnosti. Některé truhlářské výrobky budou repasovány, ostatní výplně otvorů budou provedeny nové z masivních profilů, a to jako repliky nebo dle návrhu, dle vyznačení ve výkresové dokumentaci. Repase kování, případně doplnění kování dle vzoru „Stará Vídeň“. Z vnitřních výplní otvorů jsou navrženy vnitřní jedno a dvoukřídlové dveře s obložkovou zárubní a prahem. Kování dle vzoru „Stará Vídeň“, mořeno dle předloženého vzorku. Dále je navržena dřevěná zástěna s dveřmi. Vstupní dveře z dubového masivu. Na WC muži je navržena sanitární oddělovací stěna s dveřmi. Z vysokotlakého laminátu, barva bílá. Jsou navrženy dřevěné okna, otevíravé, některé s izolačním dvojsklem (ditherm) a některé s jednoduchým zasklením. Vnitřní parapety osazeny nově pouze v řešené části 1NP. Materiál oken — truhlářské řezivo masiv (borovice), rovnoletý, radiální, bez vad, žádné výspravy (lodičky, zátky). Dodržení profilace původních zachovalých oken. Okapnice budou dřevěné, profilované. Povrchová úpravy — barevná lazura na bázi rozpouštědel s vysokou ochranou proti UV

záření a vnějším vlivům. Předem ošetřit proti zamodráním, houbám a proti hmyzu. Kování kovářská čern nebo „Stará Vídeň“, závěsy vycházejí ze systému kování. Mořeno dle předloženého vzorku. Před okny v 1NP jsou osazeny mříže, stávající mříže budou stavebně repasovány. Do falešných oken budou osazeny repliky fixních žaluziových okenic.

Bude proveden nový kamenný portál pro nové dveře do místnosti 1.11 Zázemí pro lektory 2. Portál z kamene o průřezu 20/20cm s profilací. Kamenné portály u vstupních vrat z východní i západní světové strany budou odborně restaurovány restaurátorem s příslušnou licenci. Dále osazeny repliky původních kamenných parapetů a nový kamenný schod u dveří do Technické místnosti 1.02.

V chodbě 1.12 bude provedena replika kamenného portálu ke komínové šachtě včetně kovových dvířek. Na západní světové straně v severní části bude provedena repase stávajících větracích okeníček ze sklepa a na jižní části bude provedeno obnovení větracích průduchů ze sklepa včetně nových větracích okeníček. Pohledová konstrukce umývárny 1.04b, 1.05b a 1.06b je navržena dřevěná v provedení nábytkovém. Jedná se o dřevěný obklad, lakovanou dýhovanou desku opatřenou nátěrem – imitace skříně.

Vybavení místností:

Atelier kreativ edukace - skříně pracovní stoly a židle. Workshop space - rozkládací sedačka, stůl, židle, skříně a umývárna. Konferenční sál - velký stůl a 20 židlí, malá kuchyňka, 10x PC, 1x projektor, 1x profesionální promítačka. V chodbě umístěny knihovny po celé délce. V zázemí pro lektory umístěn stůl malá kuchyňka, postele a umývárna.

Charakteristika objektu:

Monumentální raně a vrcholně barokní stavební komplex benediktinského kláštera, jemuž jedinečnou podobu dal architektonický projekt Jana Blažeje Santiniho-Aichla, zbudovaný na místě středověkého konventu představuje vysoce hodnotnou architektonickou a umělecko-historickou památku s rovněž mimořádným významem kulturně-historickým. Původní románský klášter s konventním chrámem - basilikálním trojlodím s trojapsidovým závěrem doplněným gotickou kaplí Panny Marie a představeným atriem s budovami probošství - zanikl během vrcholně barokní přestavby komplexu. Pozvolná obnova zchátralého středověkého konventu probíhala de facto od r. 1629 zprvu patrně dle projektu Ondřeje Erny, v posledním desetiletí 17. st. však probošt Placid Novotný rozhodl přistoupit k radikální přestavbě dosavadního klášterního komplexu. Zásadní vrcholně barokní přestavba kláštera byla realizována dle projektu Jana Blažeje Santiniho-Aichla brněnským stavitelem Františkem Klíčníkem ve 20. letech 18. st. Fresková výmalba je dílem Jana Jiřího Etgense a Josefa Winterhaldera mladšího, sochařskou výzdobu vytvořil Ignác Lengelacher, Ondřej Schweigl a další. Klášter tvoří komplex jedno až dvoupatrových dvoutraktových křídel soustředěných kolem vstupního nádvoří a kvadratury kolem rajskeho dvora.

Současný stav poznání dotčených chráněných kulturně historických hodnot:

Přízemní část prelatury včetně veškerých autenticky dochovaných prvků je v současné době ve špatném technickém stavu, což se týká především absence podlahové krytiny v plné ploše chodby, poškození dřevěného schodiště, dřevěných prvků, interiérových omítek, okenních a dveřních výplní. Dochované dřevěné prvky v dotčených prostorách pocházejí vyjma schodiště z 19. a 20. století, některé prvky byly přestavěny, poškozeny nebo odstraněny z důvodu dlouhodobého armádního využití.

Vyhodnocení žádosti:

Národní památkový ústav na základě prostudování předložených podkladů a znalostí situace konstatuje, že **zamýšlené práce spočívající v obnově prelatury benediktinského kláštera Rajhrad pro Vzdělávací instituci nejsou v rozporu se zájmem ochrany kulturně historických hodnot za těchto podmínek:**

1.) Před zahájením stavebních prací na předmětném objektu bude investorem svolána kontrolní prohlídka stavby, na kterou budou pozváni zástupci odborné organizace státní památkové péče a orgánu státní památkové péče, přičemž na vstupním jednání bude dohodnut harmonogram dalších místních šetření za účelem sledování prací a případného upřesňování technologických postupů, různých detailů, předvedení vzorků (mj. povrchových úprav, doplňovaných prvků apod.), které nemohly být komplexně ošetřeny tímto vyjádřením a vyskytly se teprve během realizace, předpokladem je mj. zachování autenticky dochovaných hodnotných historických prvků a konstrukcí včetně eliminace prvků nově vkládaných. Prohlídky budou prováděny za účasti Národního památkového ústavu, územní odborné pracoviště v Brně) a orgánu státní památkové péče (Městský úřad Židlochovice, odbor ŽP a SÚ) a veškeré předložené vzorky budou předem odsouhlaseny zákonným způsobem.

2.) Před zahájením stavebních prací zajistí investor kompletní detailně zpracovanou fotodokumentaci stávající fasády včetně výzdoby a sejmutí profilace říms, přičemž tato dokumentace bude jedním z výchozích podkladů pro adekvátní obnovu průčelí. Následně dojde k odbornému odstranění stávajících nesoudržných a druhotně provedených (tj. novodobých) omítkových vrstev a nátěrů a jejich doplnění omítkami stejné materiálové skladby, struktury a barevnosti, a to v původním tvaru a modelaci dle dochovaného originálu včetně technologického provedení příslušných štukových detailů a plasticky či hladce utvářených ploch.

3.) Obnovy stávajících poškozených či dožilých dřevěných prvků (podlahy, schody, dveřní a okenní výplně) budou provedeny formou repase, případně kopie dle autenticky dochovaných originálů a budou svým materiálem, provedením a povrchovou úpravou navazovat na předchozí realizační etapu. Tyto prvky budou předem specifikovány a odsouhlaseny zástupci státní památkové péče.

4.) Přesun a obnova barokní kované mříže bude probíhat v režimu restaurování, z tohoto důvodu bude předložen restaurátorský záměr, který bude posouzen a odsouhlasen zástupci státní památkové péče.

5.) Bude provedeno detailní zaměření a průzkum krovových konstrukcí s ohledem na prvky, které budou zachovány a na prvky určené k repasi nebo výměně. V žádném případě nesmí dojít k destruktivnímu či invazivnímu průzkumu, který by mohl znehodnotit autenticky dochované prvky. Během prací bude zároveň zjištěn stav nepřístupných trámů, zazděných zhlaví vazných trámů a pozednic.

Veškeré nově zabudované prvky krovové konstrukce musí být z povrchově upraveného hoblovaného dřeva s možnou výjimkou nově aplikovaných střešních latí pohledově navazující na historické tesařské spoje, které je nutné provést precizně, je potřeba dbát na perfektní lícování čelních srazů tak, aby byla jištěna statická funkce spoje. Jednotlivé prvky musí respektovat hmotu prvku původního, přechod mezi původním prvkem a jeho protézou je nutné začistit tak, aby napojení nepůsobilo rušivě. V případě aplikace protéz a jejich spojení s původním dřevem pomocí konstrukčního spoje a svorníků je potřeba, aby svorník měl pečlivě zabroušené čelní plochy (otřepky po zkracování závitových tyčí) a délka závitové tyče přesahující přes matku byla u všech svorníků na spoji stejná. Při povrchové úpravě veškerých nových prvků je vhodné použít klasické manuální hoblování, nikoliv strojové opracování. Nežádoucí je taktéž použití kulatých prefabrikovaných kolíků stejně jako pojišťování spoje pomocí lepidel či strojově vyrobených hřebíků. Ochranný nátěr krovové konstrukce bude bez obsahu boritých solí.

6.) Před započítím stavebních prací na památce bude proveden stratigrafický průzkum omítek, jehož cílem bude posouzení omítkových vrstev příslušných částí a jejich materiálová skladba včetně povrchových úprav. Tento podklad bude předložen zástupcům památkové péče, na základě něhož bude stanoven technologický postup obnovy fasády.

7.) V chodbě 2. NP bude provedena repase okenních výplní bez dithermového zasklení, budou osazeny nové mosazné klíčky v provedení Alt Wien. Dále budou repasována tři venkovní okna nad vstupem do prelatury, vnitřní okna nejsou zahrnuta do oprav, v případě požadavků na údržbu či repasi budou tyto projednány zákonným způsobem.

8.) Střešní sněholapy budou namísto navržených kovových zábran provedeny formou kulatiny z jedlového dřeva a osazeny na střeše prelatury v jedné výškové úrovni cca 1 m nad okapem, a to pouze v exponovaných polohách ohrožujících bezpečnost osob a majetku. Návrh realizace bude předložen zástupcům státní památkové péče.

9.) V místech plánovaných vsaků na pozemku 2019 budou v předstihu ověřeny archeologické terény zjišťovacím výzkumem tak, aby nedošlo k poškození neznámých archeologických situací předcházejících výstavbě barokního konventu.

10.) Požadujeme zhotovení pasportu stávajících okenních a dveřních výplní s ohledem na jejich členění, dataci a způsob provedení, prvky kování apod.

Zdůvodnění:

Ad 1.) Požadavek na svolávání kontrolních prohlídek má oporu v zákoně, zejména v § 32, kde je stanoven odborný dohled odborné organizace památkové péče. Zároveň plyne z povahy věci, že případné dílčí upřesnění může být uplatněno pouze v přítomnosti dotčených stran. Kontrolní prohlídky lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu všech složek státní památkové péče.

Ad 2.) Pro adekvátní obnovu historické fasády se štukovou výzdobou je rovněž nezbytnou podmínkou kompletní a detailní provedení fotodokumentace jejího stávajícího stavu a sejmutí nezbytných profilací, neboť při opravách se předpokládá odstranění degradovaných částí omítek v nezbytně nutné míře, jejich výchozí stav je nutno před opravou zdokumentovat pro zachování proporčních vztahů, konfigurace detailů atd. Pro optimální obnovu historické fasády je též nutné odborné odstranění stávajících nesoudržných a druhotně provedených (tj. novodobých) omítkových vrstev a nátěrů, pro jejich kvalitní návaznost a doplnění omítkami stejné materiálové skladby, struktury a barevnosti, a to v původní modelaci dle dochovaného originálu včetně technologického provedení příslušných štukových detailů a plasticky či plošně utvářených ploch. Odhad osekání omítek lze stanovit z předběžného průzkumu. Před započítím prací bude zhotovitelem proveden důkladnější průzkum stavu fasádních omítek a specifikován požadovaný rozsah odstranění.

Ad 3.) Veškeré repasované či nově vyrobené dřevěné prvky mají jednotnou podobu, způsob provedení a povrchových úprav, které byly předem stanoveny a odsouhlaseny v rámci celkové koncepce stavby.

Ad 4.) Práce na obnově mříže budou prováděny v režimu restaurování. Pro posouzení adekvátnosti požadovaného zásahu, vhodnosti materiálů apod. je třeba v první fázi předložit restaurátorský záměr. Barokní kovanou mříž je možno považovat za dílo uměleckého řemesla z období výstavby prelatury.

Ad 5.) Úroveň zpracování projektové dokumentace krovových konstrukcí zásadně ovlivňuje celkový postup a výsledek prací. Je nutné předložit komplexně zpracovaný průzkum poškození a diagnostiku prvků. Smyslem je zdokumentovat a popsat prvky v jejich současném stavu tak, aby bylo jednoznačně určitelné, že daný prvek je v místě svého působení a ve stávajícím stavu

vyhovující nebo nevyhovující s ohledem na jeho stáří. Výpis poškozených a napadených prvků není součástí předložené dokumentace.

V případě použití shodných tesařských spojů budou doplněné prvky sice viditelné, ale po čase, kdy dřevo získá žádoucí patinu, nebudou nové prvky působit rušivě. Hlavním důvodem ručního opracování je nižší usazování prachu a nečistot na prvcích a jejich následné jednoduché odstranění průmyslovým vysavačem. Také jednodušší ošetření povrchu při chemické ochraně proti hmyzu a houbám. V neposlední řadě prvky s hoblovaným povrchem jsou hladší, nevyčnívají z nich třísky a kromě lepší požární odolnosti hoblovaných prvků (menší počet zápalných hran) jsou pohledově vhodnější pro použití do konstrukce s tesanými prvky.

Ad 6.) Požadavek na provedení stratigrafického průzkumu vychází z nutnosti poznání charakteru a rozsahu zachovaných historických vrstev omítek a nátěrů, bez nichž nelze stanovit předmět ochrany. Vyhodnocením stratigrafie je možné dále určit vývoj úprav a stanovit koncepci prezentace památky, ovšem pouze v návaznosti na již provedené etapy. Zásadním bodem je zde také archivace zjištění historického vývoje a barevnosti fasád, využitelná až již při budoucích obnovách objektu nebo při tvorbě koncepcí obnovy obdobné architektury jinde. Pouze metodou stratigrafického průzkumu je možné odhalit hodnotné úpravy a tím zároveň zabránit jejich případnému poškození či ztrátě v důsledku jakýchkoliv invazivních zásahů do povrchových úprav místností, zejména v souvislosti s případným odstraňováním dožilých omítek, trasováním nových instalací či jiných sítí apod. Požadavek na stratigrafický průzkum plyne z poznání možného výskytu dochovaných historických omítkových vrstev. Po odstranění stávajících novodobých a degradovaných omítkových vrstev a nátěrů je nutná aplikace omítek stejné nebo obdobné materiálové skladby, struktury a barevnosti, jaké byly u daného objektu zjištěny, aby byl zachován charakter a celistvost povrchu vnitřních omítek. V tuto chvíli nelze spolehlivě určit, jaké bude procento odstraněných omítek, předpoklad je 80 až 90 % v úrovni 1. NP z důvodu jejich velmi špatného technického stavu.

Ad 7.) Jedná se o tři autenticky dochovaná ven otevíravá historická okna z přelomu 19. a 20. století s kovovými obrtlíky a o deset dochovaných oken cca ze 40. let 20. století s později osazenými bakelitovými kličkami. Při obhlídce na místě samém bylo zjištěno, že okenní výplně jsou v relativně dobrém technickém stavu a jejich repasi bude možné realizovat.

Ad 8.) Použití střešních sněholapů z dřevěné kulatiny navozuje jednoduché a dobově akceptovatelné bezpečnostní opatření proti sesuvu sněhu a zároveň neinvazivní pojetí střešního pláště. Akceptovatelné je však pouze v místech, kde vlivem možného pádu sněhu ze střechy hrozí bezprostřední ohrožení osob či majetku. Z pohledu památkové péče, tedy zejména na nádvorních stranách střech.

Ad 9.) Štěrkový vsakovací dren bude o rozměrech 1,5x12, 0x1,0 m (šířka X délka X výška) s nátokovou šachtou z PVC DN 400. Vzhledem ke složitému historickému vývoji areálu poskytuje archeologie jednu z možností rekonstrukce jednotlivých vývojových etap. Archeologické situace jsou tedy vnímány jako jedna z historických hodnot. Aby nedošlo k plošnému narušení zásadních archeologických situací, je nutné v předstihu před realizací plošných výkopových prací ověřit význam archeologické situace za pomoci zjišťovacího výzkumu.

Ad 10.) Požadavek na zhotovení pasportu dochovaných okenních a dveřních výplní vychází z nutnosti posouzení historických hodnot jednotlivých prvků, které je nutné bezpodmínečně zachovat, a které nevykazují historické hodnoty a je možné je zhotovit v replice, až již původní odstraňované výplně nebo historicky dochované výplně na jiných místech stavby v návaznosti ne koncepci obnovy předchozích etap.

Upozornění:

Vzhledem k charakteru stavby a plánovaným zásahům do historických konstrukčních vrstev (zásypů kleneb, skladby podlah, dlažeb, ...) upozorňujeme, že stavbu lze považovat jako zásah v území s archeologickými nálezy ve smyslu § 22 zák. č. 20/1987 Sb. v platném znění, kdy za archeologický nález je považována vlastní situace skladby stavebních konstrukcí a souvisejících vrstev. Upozorňujeme tímto také na povinnost investora oznámit již v době záměru stavební činnost Archeologickému ústavu AV ČR Brno, v. v. i., Čechyňská 19, 602 00 Brno (elektronický formulář na <http://arub.avcr.cz/informace-pro-stavebniky/index.html>) a umožnit jemu nebo jiné oprávněné organizaci provedení záchranného archeologického výzkumu. Upozorňujeme na povinnost ohlásit archeologické nálezy (v souladu s ustanovením § 23 odst. 2, 5 zák. č. 20/1987 Sb. ve znění pozdějších předpisů a § 176 zák. č. 183/2006 Sb.) příslušnému stavebnímu úřadu a orgánu státní památkové péče.

Dovolujeme si Vás požádat o zaslání závazného stanoviska ihned po jeho vydání, a to z důvodu nezbytné znalosti jeho výroku pro další sledování akce v souladu se zákonem o státní památkové péči.

S pozdravem

Mgr. Petr Holub
vedoucí odboru péče o památkový fond